

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 września 2016 r.,

sprawy **W.Z. i J. C.**

oskarżonych z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego
subsidiarnego

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 22 marca 2016 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 15 kwietnia 2014 r.,

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,

**2.obciążyć oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego W. S.
kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w K. uniewinnił oskarżonych W. Z. i J. C. od popełnienia zarzucanych im czynów wyczerpujących dyspozycję art. 286 § 1 k.k.

Od powyższego wyroku apelację złożył pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego W. S. zarzucając:

I. obrazę przepisów postępowania, tj.:

1. art. 170 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k., poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości zgłoszonego na

okoliczność prawidłowości prowadzenia dokumentacji księgowej przez Wytwórnę [...] Sp. z o.o. w W. w stosunku do W. S., dopuszczalności wypisania kwestionowanych zapisów na fakturach odnośnie do sposobu zapłaty i dokonania potrącenia;

2. art. 170 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z wszystkich faktur wystawionych przez Wytwórnę Sp. z o.o. w odniesieniu do świadka K. D. w latach 2010 i 2011, podczas gdy dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a to z uwagi na fakt, iż prowadziłyby do ustalenia mechanizmu stosowanego przez oskarżonych w odniesieniu do wystawianych faktur;

3. art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 398 k.p.k. w zw. z art. 413 k.p.k., poprzez uniewinnienie oskarżonych od stawianego im zarzutu I aktu oskarżenia z uwagi na przyjęcie, że ewentualne niekorzystne rozporządzenie mieniem przez W.S. nie miało miejsca w dniach wystawienia wymienionych w tym zarzucie faktur VAT a w czasie późniejszym i ze względu na tą rozbieżność czasową przyjęcie, że takie zachowania stanowiły inny czyn niż opisany w zarzucie aktu oskarżenia;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia, poprzez:

1. nieprzestrzeganie dyrektyw określonych w art. 7 k.p.k. obowiązujących przy ocenie dowodów, a w konsekwencji dowolną ocenę materiału dowodowego w postaci:

a) zeznań świadków [...], poprzez uznanie, iż zapisy dotyczące sposobu zapłaty „gotówka w terminie” oznaczają odroczone terminy płatności;

b) zeznań świadków [...], poprzez uznanie, iż okoliczność kto w dniu 26 sierpnia 2010 r. odbierał towar z Wytwórni [...] w W. , czy był to sam W. S., czy jego syn M. S., nie ma znaczenia dla oceny prawnokarnej zarzutu II aktu oskarżenia;

c) faktur VAT nr: 934/RU/2010, 1137/RU/2010, 1171/RU/2010 wystawionych w ramach działalności Wytwórni Sp. z o.o., poprzez błędne przyjęcie, iż zapisy dotyczące sposobu zapłaty „gotówka w terminie” oznaczają odroczone terminy płatności;

2. zlekceważenie dowodów w postaci zeznań oskarżyciela posiłkowego W. S., przy jednoczesnym daniu wiary dowodom w postaci wyjaśnień oskarżonych W. Z. i J. C.;

3. bezpodstawne pominięcie dowodów z zeznań świadka E. S., podczas gdy z nich wynikało, iż stan faktyczny przyjęty za podstawę orzeczenia, a ustalony na podstawie wyjaśnień oskarżonego W. Z. jest niezgodny ze stanem rzeczywistym, a mianowicie, iż dnia 26 sierpnia 2010 r. towar został odebrany przez M. S., nie zaś W. S.;

4. sprzeczność wniosków z zebranymi w sprawie dowodami w postaci:

a) zeznań świadków [...], poprzez uznanie, że zapisy dotyczące sposobu zapłaty „gotówka w terminie” oznaczają odroczone terminy płatności, a jednocześnie stwierdzenie, iż Sąd nie znalazł podstaw do zanegowania wartości dowodowej wyjaśnień oskarżonych w zakresie dotyczącym zarzutu II i III aktu oskarżenia;

b) zeznań świadków [...], poprzez uznanie, że nie mają one znaczenia dla sprawy, a jednocześnie uznanie, iż sąd nie znalazł podstaw do zanegowania wartości dowodowej wyjaśnień oskarżonych w zakresie dotyczącym zarzutu II i II aktu oskarżenia;

III.obrazę prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.p.k., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie przejawiające się w przyjęciu, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do wykazania jednego ze znamion przestępstwa oszustwa, tj. wprowadzenia w błąd W. S. przez oskarżonych.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 22 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w O. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego wyroku kasację wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego W. S. zarzucając rażącą obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj.:

1. „art. 170 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez bezzasadną akceptację przez Sąd odwoławczy faktu oddalenia przez Sąd I instancji wniosku dowodowego pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, zgłoszonego na okoliczność, czy zarządzana

przez oskarżonych Wytwornia [...] Sp. z o.o. prawidłowo prowadziła dokumentację księgową w sprawach dotyczących oskarżyciela W. S., jak również czy dopuszczalne było wypisanie przez oskarżonych kwestionowanych przez pokrzywdzonego zapisów na fakturach dotyczących sposobu zapłaty, czy dokonane przez oskarżonych w odniesieniu do oskarżyciela posiłkowego potrącenia miały uzasadnienie w zebranych materiale dowodowym oraz czy zgodne były one z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591) podczas, gdy do dokonania oceny zachowania oskarżonych w kontekście stawianych im zarzutów, wymagane było posiadanie wiadomości specjalnych z zakresu rachunkowości i finansów;

2. art. 170 § 1 i 2 k.p.k., poprzez bezzasadną akceptację faktu oddalenia przez Sąd I instancji wniosku dowodowego pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego o dopuszczenie dowodu z wszystkich faktur wystawionych przez Wytwornię [...]w odniesieniu do świadka K. D. w latach 2010 i 2011, w których treści zapisano, że płatność następowała gotówką w momencie otrzymania towaru, a także faktur dotyczących rozliczeń z ww. świadkiem za okres 2010 - 2011, przy których rozliczenie następowało w formie kompensaty;

3. art. 7 i art. 410 k.p.k., poprzez zaakceptowanie w toku kontroli instancyjnej naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażającego się w dowolnej ocenie szeregu dowodów, tj.:

a) zeznań świadków [...] poprzez uznanie, iż z zeznań tych świadków wynika, że zapisy dotyczące sposobu zapłaty „*gotówka w terminie + data*” oznaczają odroczone terminy płatności;

b) zeznań świadków [...], poprzez uznanie, iż Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia przepisu art. 7 k.p.k. wobec faktu, iż okoliczność kto w dniu 26 sierpnia 2010 r. odbierał towar z Wytworni nie ma znaczenia dla oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonego W. Z.;

c) zeznań świadka E. S., poprzez ich pominięcie, podczas gdy wyraźnie z nich wynikało, iż stan faktyczny przyjęty za podstawę orzeczenia, a ustalony na podstawie wyjaśnień oskarżonego W. Z., jest niezgodny ze stanem rzeczywistym;

d) zeznań oskarżyciela posiłkowego W. S., poprzez ich zlekceważenie, podczas gdy korespondowały one z pozostałym zebrany w sprawie materiałem

dowodowym, w szczególności zeznaniami świadków [...] oraz dowodami z dokumentów w postaci faktur VAT nr: 934/RU/2010, 1137/RU/2010, 1171/RU/2010; e) faktur VAT nr: 934/RU/2010, 1137/RU/2010, 1171/RU/2010 wystawionych w ramach działalności Wytwórni Sp. z o.o., poprzez błędne przyjęcie, iż zapisy dotyczące sposobu zapłaty „gotówka w terminie + data” oznaczają odroczone terminy płatności, podczas gdy oznaczały one zapłatę gotówką, a ich treść służyła do ukrycia procederu przestępczego polegającego na doprowadzaniu do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego oraz o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego W. S. jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Przystępując do wskazania powodów takiej oceny na wstępie przypomnieć należy, że przedmiotem zaskarżenia kasacją może być jedynie prawomocny i kończący postępowanie wyrok Sądu odwoławczego (art. 519 k.p.k.). Zgodnie z art. 523 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Takie unormowanie powoduje, że podstawy kasacji nie może stanowić samoistny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, zarówno, gdy jest on podniesiony wprost, jak i wówczas kiedy, dla ominięcia owego ustawowego ograniczenia, przyjmuje postać zarzutu obrazy prawa.

Autor kasacji wspomnianych powyżej regulacji, związanych z funkcją i przedmiotem kasacji, w istocie nie respektuje. Uważna lektura zarzutów kasacji i ich uzasadnienia pozwala na stwierdzenie, że są one w rzeczywistości powtórzeniem zarzutów apelacyjnych i sprowadzają się do zanegowania przeprowadzonej w sprawie przez Sąd pierwszej instancji i aprobowanej przez Sąd odwoławczy, prawidłowej oceny zebranych dowodów i podważenia dokonanych ustaleń faktycznych, które w konsekwencji spowodowały uniewinnienie W. Z. i J. C.

od popełnienia czynów wyczerpujących znamiona art. 286 § 1 k.k. Jakkolwiek powielenie w kasacji argumentacji przedstawionej wcześniej w zwykłym środку odwoławczym może być w niektórych sytuacjach skuteczne, to dotyczy to jedynie przypadków, gdy Sąd odwoławczy nie rozpoznał należycie wszystkich zarzutów apelacyjnych i nie odniósł się do nich w uzasadnieniu swojego orzeczenia zgodnie z dyspozycją art. 457 § 3 k.p.k. Kontrolowane orzeczenie Sądu Okręgowego w O. spełnia tymczasem standard wyznaczony przez art. 457 § 3 k.p.k. Sąd odwoławczy przeprowadził kontrolę instancyjną zaskarżonego apelacją orzeczenia w sposób wszechstronny, nie pomijając w swoich rozważaniach żadnego z podniesionych w apelacji zarzutów. Na s. 7-8 uzasadnienia Sąd szczegółowo odniósł się do zarzutu obrazy art. 170 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k., wskazując przyczyny, dla których podzielił decyzję Sądu I instancji w przedmiocie oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, na s. 8 uzasadnienia rozważył zaś zasadność oddalenia przez Sąd I instancji wniosku oskarżyciela posiłkowego o dopuszczenie dowodu z wszystkich faktur dotyczących K. D. wystawionych przez Wytwórnię [...] Sp. z o.o. w latach 2010 – 2011. Sąd odniósł się także do zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów (s. 7, 9-12 uzasadnienia). Zaprezentowane przez Sąd stanowisko należy ocenić jako trafne, poprawne pod względem logicznym i konsekwentne.

Treść pierwszego i drugiego zarzutu, w którym skarżący wprost odwołuje się do podstawy prawnej, na jakiej Sąd pierwszej instancji oddalił złożony przez niego wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości oraz dowodu z faktur wystawianych w latach 2010 – 2011 przez Wytwórnię [...] Sp. z o.o., tj. „okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy” przesądza, że rzeczywistym zamiarem wnoszącego kasację było zakwestionowanie wyłącznie prawidłowości decyzji Sądu Rejonowego w K., w zakresie wskazanych wniosków, co w kontekście jednoznacznej treści art. 519 k.p.k. należy uznać za oczywiste nieporozumienie. Jedynie dla przypomnienia wskazać należy, że zarzut rażącej obrazy art. 170 § 1 k.p.k., nie należy do kategorii zarzutów, jakie mogą być skutecznie podniesione w postępowaniu kasacyjnym w sytuacji, gdy skarżący kwestionuje ocenę stanowiska sądu odwoławczego, co do prawidłowości postanowienia o oddaleniu wniosku dowodowego wydanego przez

sąd pierwszej instancji. Ocena stanowiska sądu odwoławczego w tym zakresie byłaby możliwa jedynie w sytuacji, gdyby oprócz zamieszczenia stosownego zarzutu w apelacji, w skardze kasacyjnej podniesiono ponadto zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. lub 457 § 3 k.p.k., czego jednakże w niniejszej sprawie skarżący nie uczynił, co przesądza o bezzasadności tego zarzutu.

Chybiony jest również trzeci zarzut kasacji dotyczący rażącej obrazy art. 7 k.p.k. Niezbędne jest w tym miejscu przypomnienie, na co Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał w swoich orzeczeniach, że skuteczne podniesienie pod adresem sądu odwoławczego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. możliwe jest, co do zasady wówczas, gdy sąd ten poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowiły podstawę orzeczenia sądu pierwszej instancji lub też nowe ustalenia faktyczne, naruszając przy tym określoną w powołanej normie zasadę swobodnej oceny dowodów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 sierpnia 2003 r., III KK 11/03, LEX nr 80301; z dnia 4 maja 2005 r., II KK 399/04, LEX nr 199795; z dnia 6 marca 2007 r., IV KK 362/06, LEX nr 467527). W niniejszej sprawie Sąd odwoławczy nie poczynił odmiennych ustaleń faktycznych, a tylko zaaprobował ocenę dowodów, a w konsekwencji ustalenia faktyczne, poczynione przez sąd a quo. Wbrew twierdzeniom autora kasacji, nie można również uznać za naruszenie zasady określonej w art. 7 k.p.k., akceptacji przez Sąd Okręgowy w O. przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy oceny dowodów. Zarzut rażącego naruszenia art. 7 k.p.k. wymaga wykazania wad w sposobie dokonania oceny konkretnych dowodów, podczas gdy kasacja kwestionuje jedynie rezultat tej oceny i domaga się podzielenia stanowiska prezentowanego przez jej autora. Zauważyć ponadto należy, że w sytuacji, gdy Sąd odwoławczy nie poczynił odmiennych od Sądu pierwszej instancji ustaleń faktycznych, a przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów naruszała, zdaniem skarżącego, przepis art. 7 k.p.k., to treścią skargi kasacyjnej, w tym zakresie, powinno być jednocześnie wskazanie na naruszenie przepisów art. 433 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., czego jednak we wniesionej kasacji nie uczyniono.

Nie zasługiwał na uwzględnienie również podnoszony w kasacji zarzut naruszenia art. 410 k.p.k. Przepis ten nie ma zastosowania do postępowania

odwoławczego, ponieważ to nie dowody ujawnione przed sądem drugiej instancji stanowiły podstawę rozstrzygnięcia tego sądu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy z mocy art. 535 § 3 k.p.k. orzekł, jak w postanowieniu.

kc